

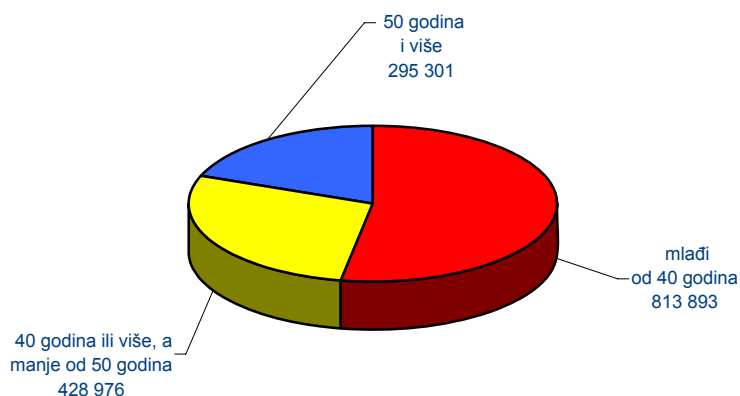
II.

STANJE SUSTAVA MIROVINSKOG OSIGURANJA MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI

Osiguranici na dan 31. prosinca 2006.

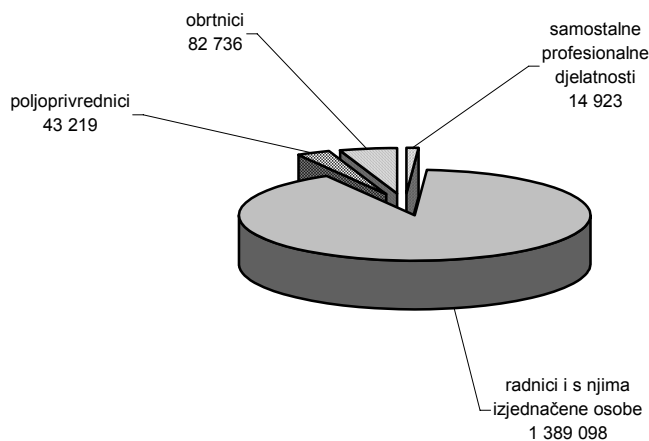
Na dan 31. prosinca 2006. u Zavodu je bilo evidentirano 1 538 170 osiguranika. Od toga broja bilo je 813 893 osiguranika mlađih od 40 godina, 428 976 osiguranika koji imaju 40 ili više godina, ali manje od 50 godina i 295 301 osiguranik koji ima 50 i više godina života.

Slika 1 - Osiguranici prema dobi na dan 31.12.2006.

U pogledu osnove osiguranja, 1 389 098 (90,3%) osiguranika bilo je zaposleno kod pravnih ili fizičkih osoba, 82 736 (5,4%) obrtnika, 43 219 (2,8%) poljoprivrednika i 14 923 (0,9%) osiguranika koji obavljaju samostalnu djelatnost.

Slika 2 - Osiguranici prema osnovi osiguranja na dan 31.12.2006.

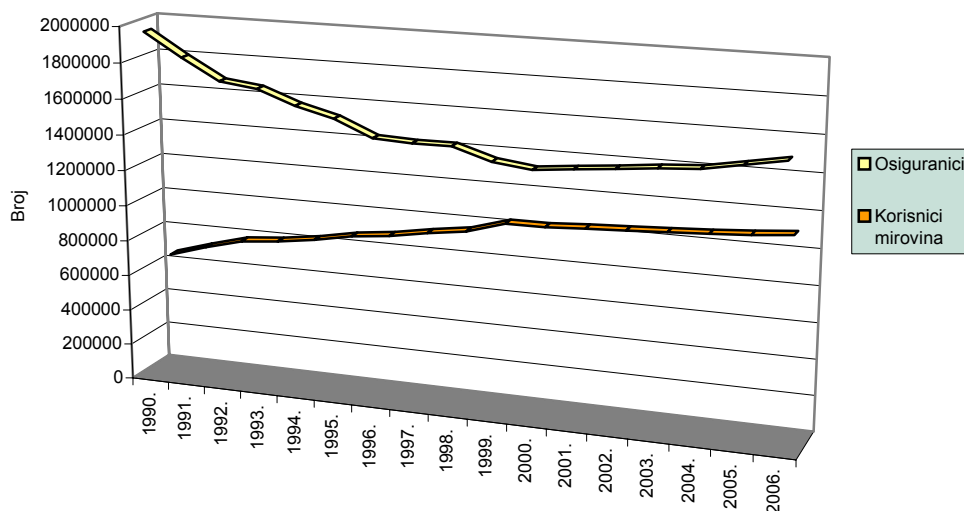

Odnos broja osiguranika i umirovljenika

Unatoč primjeni Zakona o mirovinskom osiguranju¹⁾ (u daljnjem tekstu: ZOMO) prema kojem se postupno povećavaju dobne granice za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu i pooštrenoj definiciji invalidnosti, i nakon 1. siječnja 1999. broj umirovljenika i dalje se povećavao, ali sporije nego u razdoblju do 1998., na što su utjecala i povoljnija gospodarska kretanja u odnosu na prethodno desetljeće. Stoga se, nakon smanjenja u prethodnom desetljeću, posljednjih nekoliko godina povećava i broj osiguranika.

Na dan 31. prosinca 2006. evidentirano je ukupno 1 100 086 korisnika mirovine i 1 538 170 osiguranika, što čini omjer od 1:1,40.

Slika 3 - Odnos broja osiguranika i korisnika mirovina

Tablica 1 - Broj osiguranika i korisnika mirovina u razdoblju od 1990. do 2006.

Godine	Osiguranici	Korisnici mirovina	Odnos
0	1	2	3
1990.	1968737	655788	3,00
1991.	1839265	719868	2,56
1992.	1724792	774945	2,23
1993.	1698138	794811	2,14
1994.	1621901	825121	1,97
1995.	1567981	865769	1,81
1996.	1478975	888738	1,66
1997.	1468938	925520	1,59
1998.	1471509	955352	1,54
1999.	1406091	1017801	1,38
2000.	1380510	1018504	1,36
2001.	1402102	1032120	1,36
2002.	1421981	1042192	1,36
2003.	1443995	1054549	1,37
2004.	1460105	1065655	1,37
2005.	1498877	1080571	1,39
2006.	1538170	1100086	1,40

¹⁾ Zakon o mirovinskom osiguranju - "Narodne novine", br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04. i 92/05.

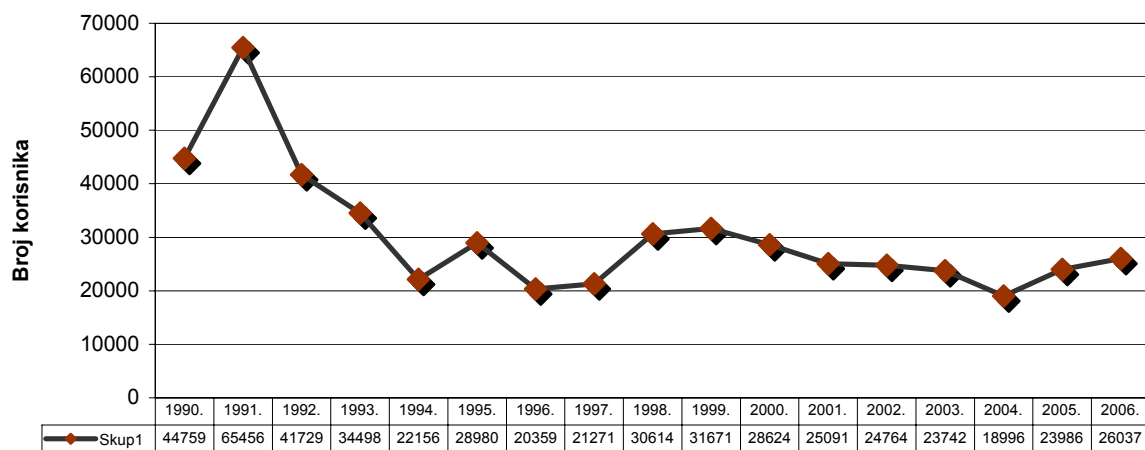
U 1990. omjer broja umirovljenika i osiguranika iznosio je 1:3, a u 2006. iznosio je 1:1,40, što znači da se tijekom 17 godina navedeni omjer smanjio 2,2 puta, a gotovo trostruko u posljednjih dvadeset godina.

Kretanje broja umirovljenika

U 2006. mirovinu je ostvarilo ukupno 51 156 umirovljenika (26 037 starosnih i prijevremenih starosnih mirovina, 9 674 invalidskih i 15 445 obiteljskih mirovina), što je povećanje od 8,73% u odnosu prema 2005. kada je ukupan broj novih umirovljenika iznosio 47 050.

Priljev novih umirovljenika bio je najveći početkom Domovinskog rata 1991. godine, kada je bilo ukupno 88 242 nova umirovljenika, a od toga 65 465 starosnih i prijevremenih starosnih mirovina (slika 4).

Slika 4 - Broj novih korisnika starosnih i prijevremenih starosnih mirovina

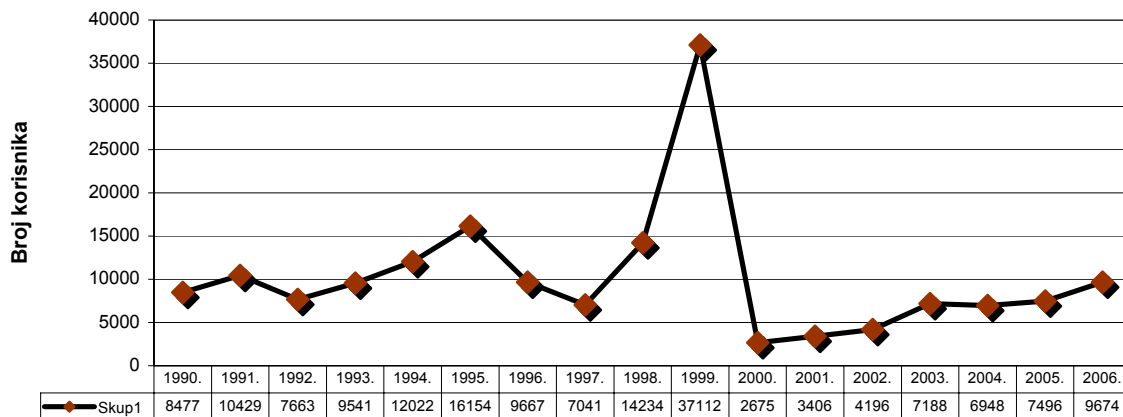
U 1999., prvoj godini primjene Zakona o mirovinskom osiguranju, ostvarena je 31 671 starosna i prijevremena starosna mirovina, što se može objasniti činjenicom da je to bila prva, tzv. prijelazna godina kada je obračunsko razdoblje za određivanje mirovine još uvijek bilo deset najpovoljnijih uzastopnih godina.

Nadalje, osim velikog priljeva starosnih i prijevremenih starosnih mirovina, u 1999. čak je 37 112 korisnika ostvarilo invalidsku mirovinu (slika 5), a najveći broj odnosio se na prevođenje prava dotadašnjih invalida rada na invalidsku mirovinu. Naime, od 1. siječnja 1999. ukinuta su prava na osnovi preostale radne sposobnosti: pravo na raspoređivanje, odnosno zaposlenje na drugom poslu, pravo na naknadu plaće i pravo na rad sa skraćenim radnim vremenom. Svi dotadašnji korisnici tih prava prevedeni su na invalidsku mirovinu, što je pridonijelo ostvarivanju velikog broja invalidskih mirovina u 1999.

U 2000. broj novih korisnika invalidskih mirovina značajno se smanjio u odnosu prema razdoblju do 1999. jer je Zakonom o mirovinskom osiguranju definicija invalidnosti prilagođena promjenama u području rada, te je, u odnosu na definiciju do 1998., nova definicija invalidnosti restriktivnija, a kriteriji za ocjenu invalidnosti su stroži. Međutim, povećanjem dobne granice za ostvarivanje starosne i

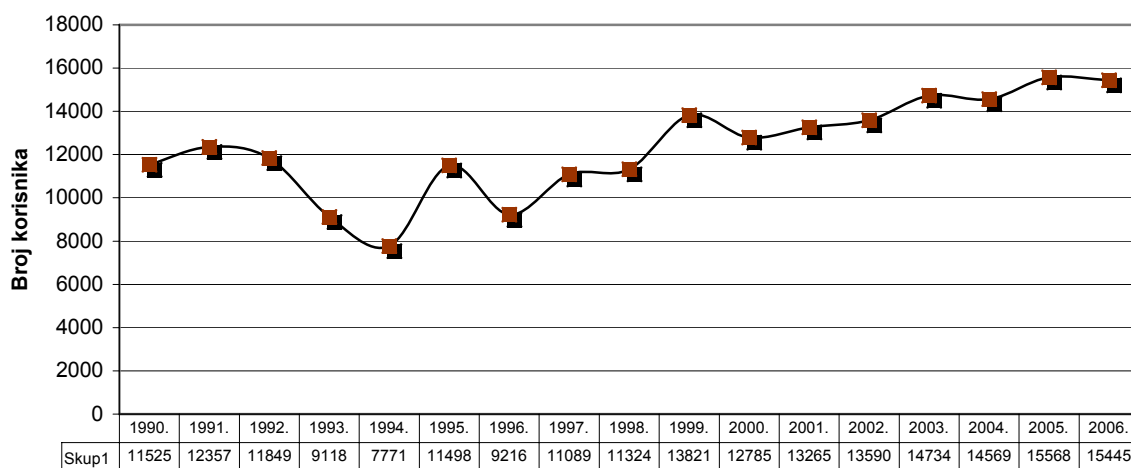
prijevremene starosne mirovine zbog dobi osiguranika češće dolazi do smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, te se nakon 2000. povećava broj invalidskih mirovina. Na povećanje broja zahtjeva za ostvarivanje invalidske mirovine utječu i socijalni razlozi i visoka nezaposlenost, kao i činjenica da se invalidska mirovina ipak povoljnije određuje od prijevremene starosne mirovine.

Slika 5 - Broj novih korisnika *invalidskih* mirovina

Osim toga, kao posljedica povećanja ukupnog broja umirovljenika, povećava se i broj novih korisnika obiteljske mirovine, što se vidi na slici 6.

Slika 6 - Broj novih korisnika *obiteljskih* mirovina

Umirovljenici prema godinama mirovinskog staža i trajanju korištenja mirovine

Prosjek mirovinskog staža svih korisnika mirovine iznosi 28 godina i 10 mjeseci, prosjek mirovinskog staža korisnika starosne mirovine iznosi 31 godinu i 7 mjeseci, korisnika invalidske mirovine 23 godine i 5 mjeseci, a obiteljske mirovine 26 godina i 11 mjeseci (*tablica 2*), što je neznatno povećanje u odnosu na prethodnu godinu. Prosječan mirovinski staž još je uvijek kraći nego prije desetak godina, što je posljedica činjenice da među novim mirovinama ima više korisnika koji imaju u prosjeku kratki

mirovinski staž – poljoprivrednika, te korisnika koji mirovinu ostvaruju primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju koji mirovinu u Hrvatskoj ostvaruju s prosječno 10 godina staža, uz mirovinu koju ostvaruju od stranog nositelja osiguranja. Udjel umirovljenika s navršenim mirovinskim stažem od 40 godina i više iznosi 10,95%. Ove činjenice nepovoljno utječu na visinu mirovina, kao i na prosječne iznose mirovina.

Tablica 2 – Broj korisnika prema vrstama mirovina i mirovinskom stažu

Stanje: 31. prosinca 2006.

Godine	VRSTE MIROVINA														
	Starosna			Prijevremena			Invalidska			Obiteljska			UKUPNO		
	Broj korisnika mirovina	Lančani indeks	Prosječan staž broj godina	Broj korisnika mirovina	Lančani indeks	Prosječan staž broj godina	Broj korisnika mirovina	Lančani indeks	Prosječan staž broj godina	Broj korisnika mirovina	Lančani indeks	Prosječan staž broj godina	Broj korisnika mirovina	Lančani indeks	Prosječan staž broj godina
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1990.	288412	117,5	32	32884	161,0	33	166093	95,5	23	168399	97,4	25	655788	107,1	28
1991.	302405	104,9	33	51027	155,2	33	182619	109,9	23	183817	109,2	25	719868	109,8	29
1992.	356508	117,9	33	42850	84,0	33	183011	100,2	23	192576	104,8	25	774945	107,7	29
1993.	378318	106,1	33	41027	95,7	33	182118	99,5	23	193348	100,4	25	794811	102,6	29
1994.	404052	106,8	32	36189	88,2	33	185692	102,0	23	191496	99,0	25	817429	102,8	28
1995.	413371	102,3	33	29614	81,8	33	190231	102,4	23	190981	99,7	25	824197	100,8	28
1996.	431930	104,5	33	25624	86,5	33	191425	100,6	23	191608	100,3	25	840587	102,0	29
1997.	454664	105,3	32	22880	89,3	33	198021	103,4	23	198809	103,8	25	874374	104,0	28
1998.	471257	103,6	32	24420	106,7	33	201152	101,6	23	206477	103,9	25	903306	103,3	28
1999.	492258	104,5	30	25781	105,6	33	235400	117,0	23	210293	101,8	25	963732	106,7	27
2000.	501591	101,9	31	29892	115,9	33	237497	100,9	23	213003	101,3	25	981983	101,9	28
2001.	508465	101,4	31	31185	104,3	33	237614	100,0	23	216696	101,7	26	993960	101,2	28
2002.	512663	100,8	31	33943	108,8	34	235538	99,1	23	219282	101,2	26	1001426	100,8	28
2003.	517569	101,0	31	36416	107,3	34	236132	100,3	23	224264	102,3	26	1014381	101,3	28
2004.	514515	99,4	31	42233	116,0	34	238165	100,9	23	227369	101,4	26	1022282	100,8	28
2005.	515428	100,2	31	48542	114,9	34	234829	98,6	23	230686	101,5	26	1029485	100,7	28
2006.	517523	100,4	32	55013	113,3	34	236847	100,9	23	233733	101,3	27	1043116	101,3	29

NAPOMENA: U broj korisnika mirovina nisu uključeni korisnici mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja. Kod obiteljskih mirovina staž se odnosi na korisnika od kojeg je određeno pravo na mirovinu.

Prosječno korištenje starosne mirovine iznosi 16 godina i 11 mjeseci, invalidske 19 godina i 3 mjeseca, a obiteljske 16 godina i 5 mjeseci (tablica 3).

Tablica 3 - Prosječno korištenje mirovine

Redni broj	Godine	Vrste mirovina						
		Starosna			Invalidska			Obiteljska
		Ukupno	Muškarci	Žene	Ukupno	Muškarci	Žene	
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	1990.	16	15	17	19	17	21	14
2.	1991.	14	14	17	16	15	21	14
3.	1992.	13	12	14	17	15	20	13
4.	1993.	14	13	15	18	16	21	13
5.	1994.	15	14	17	17	16	21	16
6.	1995.	16	16	17	17	16	22	16
7.	1996.	17	17	18	18	17	21	16
8.	1997.	17	17	18	18	17	22	17
9.	1998.	15	14	17	17	16	22	15
10.	1999.	14	13	17	17	15	21	15
11.	2000.	14	13	17	18	16	22	15
12.	2001.	14	14	17	18	16	22	15
13.	2002.	15	14	17	18	16	23	15
14.	2003.	15	14	18	18	17	23	15
15.	2004.	16	15	18	18	17	23	16
16.	2005.	16	15	19	18	17	23	16
17.	2006.	17	16	19	19	18	24	16

Napomena: Do 1998. podaci se odnose samo na Fond radnika, a od 1.1.1999. na sve korisnike mirovina Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Dobna struktura umirovljenika

U 2006. prosječna dob korisnika starosne mirovine bila je 67 godina i 11 mjeseci (žene), odnosno 70 godina i 10 mjeseci (muškarci), korisnika invalidske mirovine 61 godinu (žene), odnosno 62 godine (muškarci). Navedeni podaci ukazuju na povećanje prosječne dobi korisnika mirovine u odnosu na prošlu godinu. Najveći broj umirovljenika u dobnoj je skupini od 65 do 69 godina (215 201, odnosno 20,63%), a u dobnoj skupini od 50 do 69 više je od polovine svih umirovljenika (535 055, odnosno 51,29%).

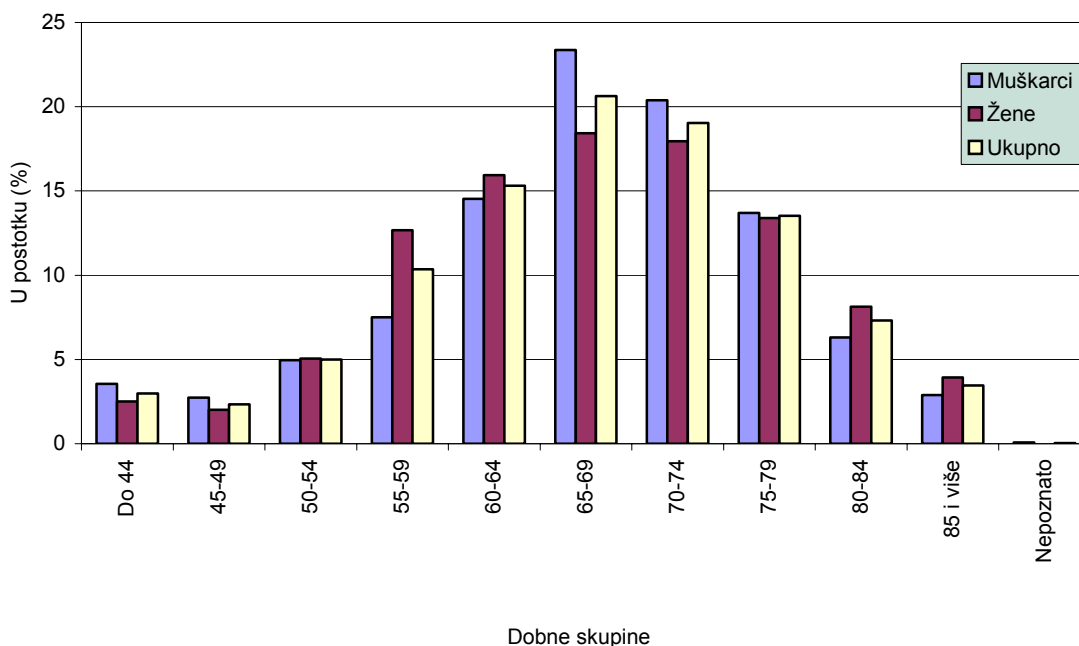
Tablica 4 – Umirovljenici prema dobnim skupinama (starosna, invalidska i obiteljska mirovina)

Stanje: 31. prosinca 2006.

Redni broj	DOBNE SKUPINE	MUŠKARCI		ŽENE		UKUPNO	
		Broj korisnika	%	Broj korisnika	%	Broj korisnika	%
0	1	2	3	4	5	6	7
1.	Do 44	16656	3,56	14445	2,50	31101	2,98
2.	45-49	12771	2,74	11646	2,02	24417	2,34
9.	50-54	23093	4,95	29096	5,05	52189	5,00
4.	55-59	34984	7,50	73026	12,67	108010	10,35
5.	60-64	67803	14,53	91852	15,93	159655	15,31
6.	65-69	108995	23,36	106206	18,42	215201	20,63
7.	70-74	95138	20,39	103504	17,95	198642	19,04
8.	75-79	63934	13,70	77228	13,40	141162	13,53
9.	80-84	29392	6,30	46849	8,13	76241	7,31
10.	85 i više	13467	2,89	22650	3,93	36117	3,46
11.	Nepoznato	362	0,08	19	0,00	381	0,04
UKUPNO		466595	100,00	576521	100,00	1043116	100,00

NAPOMENA: U broj korisnika mirovina nisu uključeni korisnici mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja.

Slika 7 – Umirovljenici prema dobnim skupinama (starosna, invalidska i obiteljska mirovina)

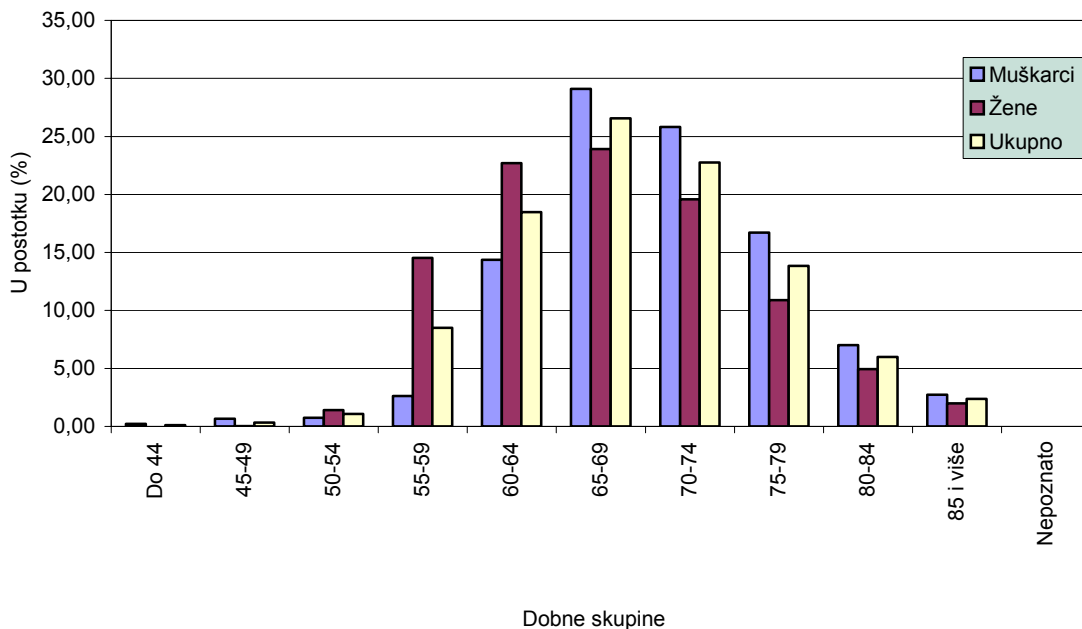
Tablica 5 – Korisnici starosne mirovine prema dobnim skupinama i spolu

Stanje: 31. prosinca 2006.

Redni broj	DOBNE SKUPINE	MUŠKARCI		ŽENE		UKUPNO	
		Broj korisnika	%	Broj korisnika	%	Broj korisnika	%
0	1	2	3	4	5	6	7
1.	Do 44	663	0,23	13	0,00	676	0,12
2.	45-49	1887	0,65	84	0,03	1971	0,34
9.	50-54	2158	0,74	3960	1,40	6118	1,07
4.	55-59	7620	2,62	40995	14,54	48615	8,49
5.	60-64	41806	14,38	63998	22,71	105804	18,48
6.	65-69	84585	29,10	67430	23,92	152015	26,55
7.	70-74	75034	25,81	55168	19,57	130202	22,74
8.	75-79	48599	16,72	30729	10,90	79328	13,86
9.	80-84	20369	7,01	13906	4,93	34275	5,99
10.	85 i više	7959	2,74	5573	1,98	13532	2,36
11.	Nepoznato	0	0,00	0	0,00	0	0,00
UKUPNO		290680	100,00	281856	100,0	572536	100,00

NAPOMENA: U broj korisnika mirovina nisu uključeni korisnici mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja.

Slika 8 - Struktura korisnika starosne mirovine prema dobnim skupinama i spolu

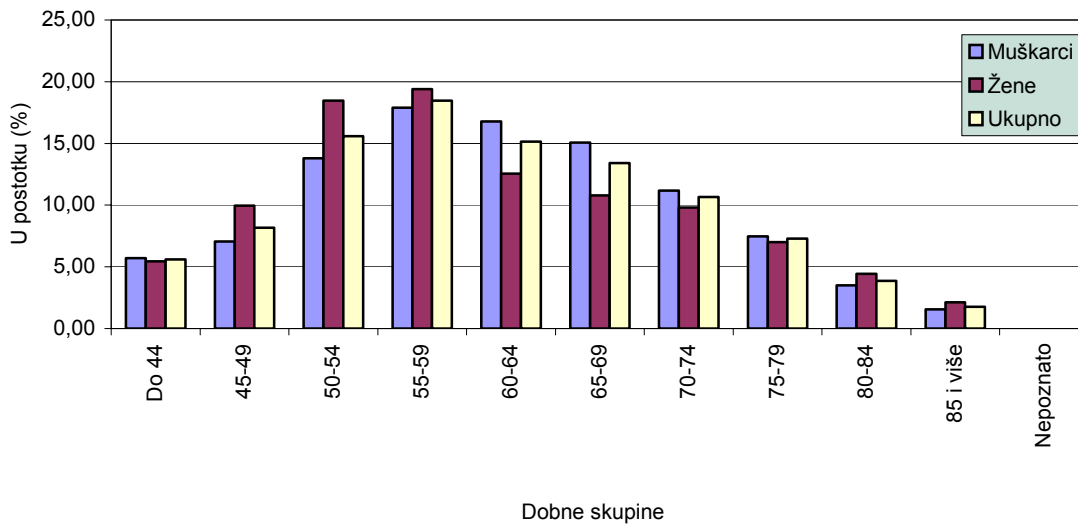
Tablica 6 – Korisnici invalidske mirovine prema dobnim skupinama i spolu

Stanje: 31. prosinca 2006.

Redni broj	DOBNE SKUPINE	MUŠKARCI		ŽENE		UKUPNO	
		Broj korisnika	%	Broj korisnika	%	Broj korisnika	%
0	1	2	3	4	5	6	7
1.	Do 44	8308	5,70	4962	5,45	13270	5,60
2.	45-49	10295	7,06	9077	9,96	19372	8,18
9.	50-54	20119	13,80	16826	18,47	36945	15,60
4.	55-59	26080	17,89	17677	19,41	43757	18,47
5.	60-64	24442	16,77	11443	12,56	35885	15,15
6.	65-69	21954	15,06	9824	10,78	31778	13,42
7.	70-74	16304	11,19	8930	9,80	25234	10,65
8.	75-79	10881	7,47	6383	7,01	17264	7,29
9.	80-84	5117	3,51	4042	4,44	9159	3,87
10.	85 i više	2256	1,55	1927	2,12	4183	1,77
11.	Nepoznato	0	0,00	0	0,00	0	0,00
UKUPNO		145756	100,00	91091	100,0	236847	100,00

NAPOMENA: U broj korisnika mirovina nisu uključeni korisnici mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja.

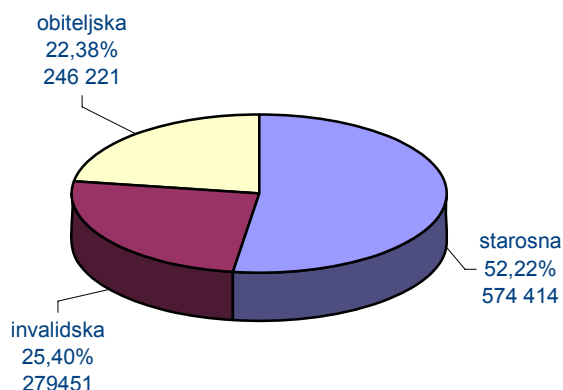
Slika 9 – Struktura korisnika invalidske mirovine prema dobnim skupinama i spolu

Umirovljenici prema vrstama mirovina na dan 31. prosinca 2006.

Od ukupno 1 100 086 umirovljenika, u koji su broj uključeni korisnici mirovina Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, više od polovine, njih 574 414 (52,22%), korisnici su starosne mirovine. Invalidsku mirovinu ostvario je 279 451 korisnik (25,40%), a obiteljsku mirovinu koristi 246 221 korisnik, odnosno 22,38%.

Slika 10 – Korisnici prema vrstama mirovina

Od ukupnoga broja umirovljenika, njih 926 748 (84,24%) ostvarilo je mirovinu prema općim propisima, što je neznatno povećanje u odnosu na 2005. kada je taj postotak bio 83,85%, a 173 338 (15,76%) korisnika mirovinu je ostvarilo prema povoljnijim uvjetima propisanim posebnim zakonima.

Ostala prava iz mirovinskog osiguranja

Prema propisima koji su bili na snazi do 31. prosinca 1998., u sustavu mirovinskog osiguranja ostvarivala su se, uz mirovinu, i druga prava: zaštitni dodatak uz mirovinu, novčana naknada zbog tjelesnog oštećenja te doplatak za tuđu pomoć i njegu.

Od 1. siječnja 1999. u sustavu mirovinskog osiguranja od tih prava ostvaruje se samo pravo na novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja uzrokovanog ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, a ostala su prava ili ukinuta ili se ostvaruju u drugim sustavima. ZOMO jamči prava stečena do 31. prosinca 1998., pa Zavod i nadalje isplaćuje i usklađuje ta primanja jednako kao i mirovine, a broj ovih korisnika postupno se smanjuje.

U prosincu 2006. zaštitni dodatak uz mirovinu isplaćen je za 98 733 korisnika, u prosječnoj mjesečnoj svoti od 393,75 kn. Novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja primalo je 94 444 korisnika.

Doplatak za pomoć i njegu isplaćivao se za 17 977 korisnika, u prosječnoj svoti od 641,15 kn. U tablici 7 iskazani su podaci o broju korisnika navedenih prava i prosječnim isplaćenim svotama u prosincu 2006.

Tablica 7 - Korisnici ostalih primanja iz mirovinskog osiguranja (stanje: 31.12.2006.)

Redni broj	Vrste prava	Broj korisnika	Prosječna svota naknade
0	1	2	3
1.	Korisnici kojima se uz mirovinu isplaćuje zaštitni dodatak (prema propisima ZOMIO do 31.12.1998.)		
	Starosna	38949	408,44
	Invalidska	23721	389,11
	Obiteljska	36063	380,97
	UKUPNO	98733	393,75
2.	Tjelesno oštećenje (prema propisima ZOMIO do 31.12.1998.)		
	Pravo uz mirovinu	76604	104,17
	Samostalno pravo	15890	98,91
	UKUPNO	92494	103,27
3.	Naknada za tjelesno oštećenje (prema ZOMO)		
	Pravo uz mirovinu	775	209,83
	Samostalno pravo	1121	157,97
	UKUPNO	1896	179,17
4.	Naknada za tjelesno oštećenje (ZOMIO + ZOMO)	54	341,32
5.	Doplatka za tuđu njegu i pomoć (prema propisima ZOMIO do 31.12.1998.)		
	a) Pravo uz mirovinu	16774	637,64
	b) Samostalno pravo - slijepi	357	877,38
	c) Samostalno pravo - ostali	666	602,96
	UKUPNO (b + c)	1023	698,72
	UKUPNO (a + b + c)	17797	641,15

Prema ZOMO-u (članak 152.), za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovina pod uvjetima povoljnijim od uvjeta propisanih općim propisima sredstva se osiguravaju u državnom proračunu. Na taj način financiraju se mirovine ili dio mirovina hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, pripadnika Hrvatske vojske, pripadnika Hrvatske domovinske vojske 1941-1945., sudionika NOR-a, bivših političkih zatvorenika, redovitih članova HAZU, zastupnika u Hrvatskom saboru, članova Vlade RH, sudaca Ustavnog suda, bivših članova Izvršnog vijeća Sabora i SIV-a, pripadnika HV-a, djelatnika MUP-a i pripadnika bivše JNA.

Tablica 8 - Korisnici mirovina koji su mirovinu ostvarili pod povoljnijim uvjetima (stanje 31. prosinca 2006.)

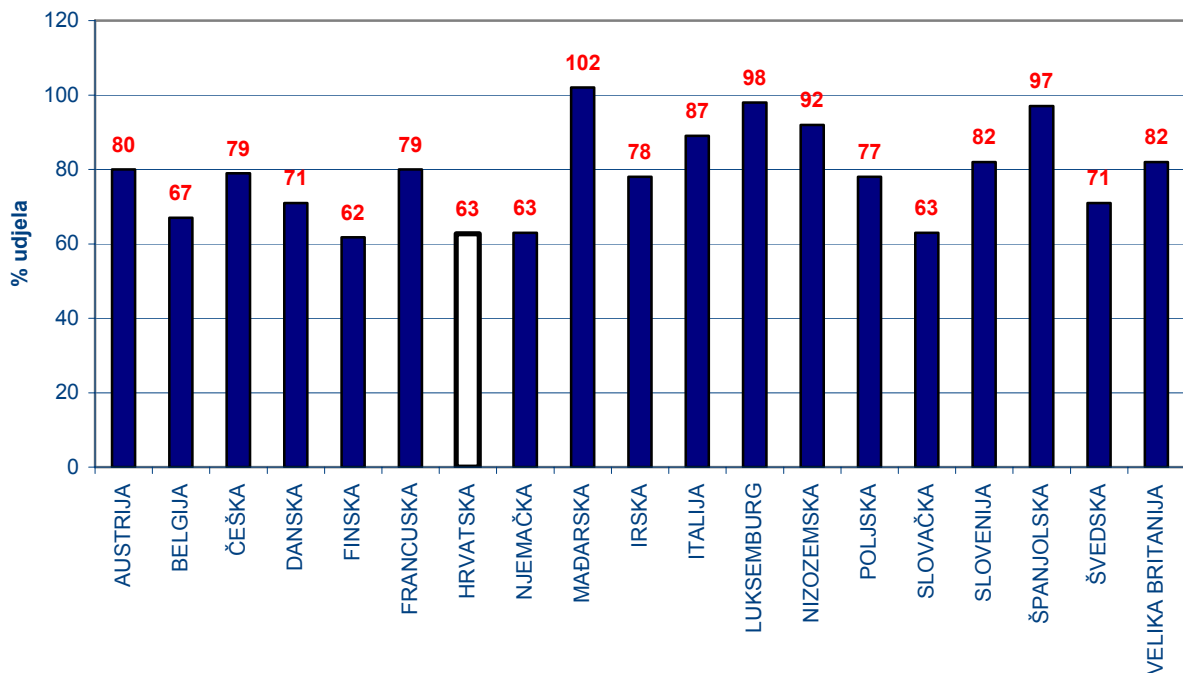
Redni broj	Korisnici koji su pravo na mirovinu ostvarili pod povoljnijim uvjetima	Broj korisnika mirovina	Prosječna mirovina umanjena za porez i prerez	% udjela u neto plaći za prosinac 2006.
0	1	2	3	4
1.	Sudionici NOR - a	54726	2.377,88	50,22
2.	Radnici na određenim poslovima u unutarnjim poslovima i pravosuđu	16456	3.487,77	73,66
3.	Pripadnici Hrvatske domovinske vojske od 1941. - 1945.	25163	1.992,47	42,08
4.	Bivši politički zatvorenici	5708	3.516,39	74,26
5.	Pripadnici bivše JNA	13040	2.714,69	57,33
6.	Redoviti članovi HAZU	160	7.443,16	157,19
7.	Izvršno vijeće Sabora, Savezno izvršno vijeće i administrativno umirovljeni javni službenici	397	2.291,24	48,39
8.	Zastupnici u Hrvatskom saboru i članovi Vlade	384	9.190,63	194,10
9.	Članak 38. ZOMO (savezni kadar)	78	3.430,72	72,45
10.	Rudari istarskih ugljenokopa "Tupljak" d.d. Labin	256	2.994,01	63,23
11.	Hrvatska vojska	11292	3.057,30	64,57
12.	Hrvatski branitelji	45678	5.454,39	115,19
	UKUPNO	173338	-	-

Udjel mirovina u plaći

Udjel prosječne starosne mirovine koju ostvaruje radnik za mirovinski staž u trajanju od 40 godina u prosječnoj plaći u Hrvatskoj iznosi 63%.

Uzimajući u obzir iste parametre, udjeli prosječne mirovine za puni radni vijek u prosječnoj plaći (obvezno osiguranje) u nekim europskim zemljama u 2006. bili su sljedeći: Austrija 80%, Belgija 67%, Češka 79%, Danska 71%, Finska 62%, Francuska 79%, Njemačka 63%, Mađarska 102%, Irska 78%, Italija 87%, Luksemburg 98%, Nizozemska 92%, Poljska 77%, Slovačka 63%, Slovenija 82%, Španjolska 97%, Švedska 71% i Velika Britanija 82%.

Slika 11 - Udjel prosječne mirovine za puni radni vijek u prosječnoj plaći u nekim europskim zemljama

Izvor podataka:

www.ec.europa.eu/employment_social/social_protection/pensions_en:Synthesis report on adequate and sustainable pensions (SEC(2006)304), Current and Prospective Theoretical Pension Replacement Rates

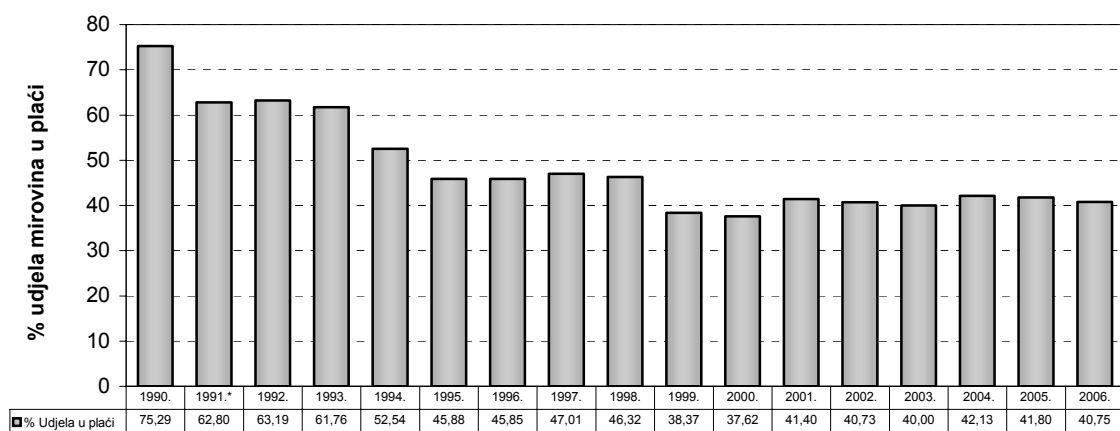
Tablica 9 - Pregled broja korisnika i prosječnih svota mirovina na dan 31. prosinca 2006. (korisnici mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju)

Vrste mirovina	Broj korisnika mirovina	Prosječna mirovina umanjena za porez i prirez	% udjela u neto plaći za prosinac 2006.
0	1	2	3
1. Starosna	517523	2.132,38	45,03
2. Prijevremena starosna	55013	1.750,43	36,97
UKUPNO STAROSNE	572536	2.095,68	44,26
3. Invalidska	236847	1.689,12	35,67
4. Obiteljska	233733	1.652,15	34,89
UKUPNO (1. - 4.)	1043116	1.903,99	40,21

U prosincu 2006. prosječna starosna mirovina umanjena za porez i prirez iznosila je 2.095,68 kn, a udjel prosječne starosne mirovine u prosječnoj neto plaći za prosinac 2006. iznosio je 44,26%.

Istodobno se smanjenjem broja osiguranika i povećanjem broja umirovljenika smanjivao se i udjel mirovine u prosječnoj plaći. Najniži udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći bio je 2000. kada je iznosio 37,62%. U 2001. udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći povećao se nakon primjene Zakona o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima²⁾ kada su mirovine ostvarene do 31. prosinca 1998. povećane od 0,5% do 20%, ovisno o godini ostvarivanja prava i posljednjoj godini koja je ušla u izračun mirovinske osnovice. U 2002. i 2003. udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći smanjio se, da bi se 2004. povećao nakon uračunavanja u mirovinu dodatka od 100 kn i 6%, što je i u 2006. povoljno utjecalo na razinu mirovina tih korisnika.

Slika 12 - Kretanje udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći

Udjel mirovinskih izdataka u bruto domaćem proizvodu

Udjel mirovinskih izdataka u bruto domaćem proizvodu u razdoblju 1990.-1992. smanjivao se, da bi 1992. iznosio približno 7,71%. Od tada bilježi stalni rast, s iznimkom u 1998., da bi u 2001. udjel mirovinskih izdataka u BDP-u iznosio 13,87%, što je gotovo dvostruko više nego u 1992. Od 2002. bruto domaći proizvod raste brže od izdataka za mirovinsko osiguranje, pa se udjel mirovinskih izdataka u BDP-u počeo smanjivati. U 2006. udjel mirovinskih izdataka u BDP iznosio je 11,54%, dakle smanjen je u odnosu na 2005. kada je iznosio 11,80%.

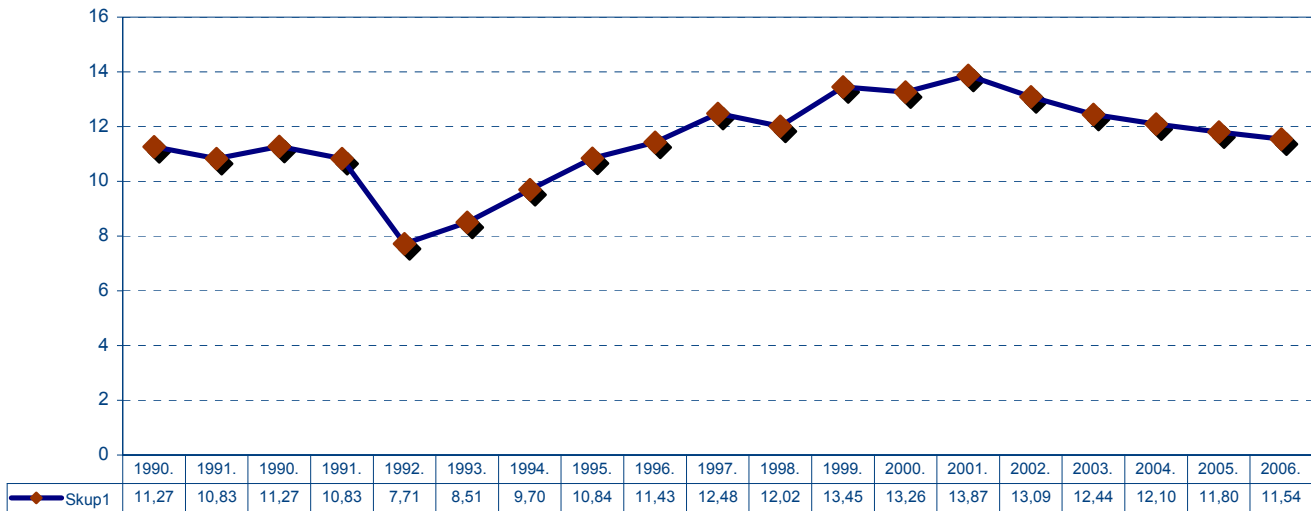
Sljedećih godina očekuje se nastavak takvog trenda, najviše kao posljedica navedenih promjena koje utječu na priljev umirovljenika i razinu mirovina (uvjeti za ostvarivanje prava, način određivanja i usklađivanja mirovina).

Navedeni trendovi ublažuju negativne financijske posljedice povećanja broja umirovljenika, čiji broj, iako blaže nego u prethodnom desetljeću, i dalje raste. Zbog depopulacije i starenja stanovništva, broj umirovljenika i dalje će rasti. Na smanjivanje udjela izdataka u BDP-u utječe i činjenica da se smanjuje broj korisnika prava ostvarenih prema propisima koja se više ne ostvaruju prema ZOMO-u ili se

²⁾ Zakon o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima – "Narodne novine", broj 27/00.

ostvaruju kao druga i u prosjeku novčano manja prava – tjelesno oštećenje uzrokovano običnom bolešću ili ozljedom, dodatak za tuđu pomoć i njegu, naknade iz invalidskog osiguranja te minimalna mirovina i zaštitni dodatak uz mirovinu.

Slika 13 - Udjel ukupnih mirovinskih izdataka u BDP-u

NAPOMENA: Izvor podataka - Državni zavod za statistiku
Podaci za 2005. i 2006. su privremeni.